

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Warmte en Ondergrond
ter attentie van de heer R. Cino
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

VERZONDEN - 3 JUNI 2022

Datum
31 mei 2022

Ons kenmerk
311258

Uw brief
3 mei 2022

Uw kenmerk
DGKE-WO/
22194785

Onderwerp
reactie MER/IA en advies voor vka VDW

Geachte heer Cino,

Op 4 mei 2022 ontvingen wij uw brief waarin u melding maakt van de tervisielegging van de MER, fase 1 en Integrale Effect Analyse (IEA). Een ieder kan tot en met 6 juni 2022 reageren op de stukken. U stelt ons in de gelegenheid om ook voor 6 juni 2022 een reactie in te dienen op de stukken. Daarnaast vraagt u of wij u willen adviseren voor de keuze van het voorkeursalternatief.

Volgens u lijken locaties 6 en 7 het meest geschikt maar daarbij merkt u op dat locatie 6 een attribuut van het werelderfgoed aantast en locatie 7 tegen het Natura 2000 gebied aan ligt. U verzoekt om ten aanzien van de voorkeurslocatie voor 7 juni een advies te geven. Deze reactie is in samenspraak met de gemeente Weststellingwerf opgesteld.

Naar aanleiding van uw brief van 4 mei 2022 waarin u om een advies vraagt het volgende.

I. Advies voorkeursalternatief

Wij gaan u niet adviseren over een voorkeursalternatief. Zoals u zelf in uw aanleiding al aangeeft, lijkt geen enkele (onderzochte) locatie geschikt. Dat heeft met name te maken met de keuze en principe-toestemming om naar gas te willen boren in een zeer kwetsbaar gebied, dat naast de status UNESCO-Werelderfgoed ook grenst aan een Natura 2000 gebied. Naast de door u onderzochte locatie kunnen wij in en rondom dit gebied, mede om bovenstaande reden, geen voorkeurslocaties maar ook geen andere locaties adviseren.

De noodzaak om dit veld aan te kunnen boren is kennelijk zo hoog dat u bereid bent de unieke waarden van dit gebied en daarmee mogelijk ook de Unesco status op te offeren. Wij zijn van mening dat dit een te risicovolle keuze is. U kunt weliswaar blijven aangeven dat gaswinning uit kleine velden geen wezenlijk gevaar oplevert (bodemdaling en/of bodemtrilling) maar garanties kunnen niet gegeven worden. Wij hebben in het gaswindossier in Westerveld ingezet op “liever niet” maar als het moet dan onder goede randvoorwaarden. De randvoorwaarden en een betere lusten en lasten verdeling zijn bij u bekend.

II. Reactie MER en IEA

Eerst willen wij in onze reactie ingaan op de UNESCO-Werelderfgoedstatus.

Unesco werelderfgoed

In de IEA is op de kaart de kernzone ('property') een bufferzone aangegeven van het UNESCO Werelderfgoed. Wat wij hierin missen, is de ligging van het gasveld(en) in datzelfde plaatje met daarbij de geplande putten en het ondergrondse put-en boortraject.

Het is dan ook aan te bevelen om ten aanzien van de voorgenomen winning (ligging locatie en velden) en het Werelderfgoed een totaalplaatje te maken. Dat geldt tevens voor het aangrenzende Natura 2000-gebied.

U geeft in uw brief aan dat na de zomer de minister een keuze maakt voor een voorkeurslocatie. Deze locatie wordt nader onderzocht en dit wordt vertaald in de MER, fase 2. Het lijkt hiermee alsof als die keuze eenmaal gemaakt is, niet meer teruggevallen kan worden op de andere alternatieven. Dit vinden wij ongewenst, omdat de keuzecriteria niet samenhangend zijn. De keuze is zeer strikt en kan voor het UNESCO Werelderfgoed slecht uitpakken terwijl het voor milieu of economisch belang wel goed uitpakt.

Deze werkwijze brengt met zich mee dat er dan vanuit oogpunt van cultuurhistorie geen goede weging gemaakt wordt om MER, fase 1 goed gemotiveerd af te ronden. Geldt nu voor het UNESCO Werelderfgoed de visuele aantasting als argument, dan staan daar andere wegen vanuit milieuperspectief tegenover.

De ondergrondse activiteiten zoals het maken van boorgaten, het boren zelf (het aanbrengen van boorpijpen in de ondergrond) en de uiteindelijke winning lijken niet te zijn meegenomen in de effecten op het UNESCO Werelderfgoed en Natura 2000.

Dit terwijl bodemactiviteiten grote effecten kunnen hebben op beide aspecten.

Het lijkt alsof deze weging min of meer overgeslagen wordt en de gekozen locatie na de zomer wordt voorzien van een nadere weging. Dit zou dan vertaald worden in de MER, fase II en IEA, deel 2 ? De vraag is dan ook waarom een vergelijkbare weging op voorhand niet al is toegepast bij de nu voorliggende stukken van fase 1. Ambtelijk is hierop bij de totstandkoming van de HIA (nu IEA) gereageerd (zie bijlage). Een vergelijkbare weging zou moeten gelden om de boring en installatie/pijpleiding/infrastructuur (ondergrondse infrastructuur) geschikt te maken voor zowel het UNESCO Werelderfgoed als Natura 2000.

Wij wijzen u er op dat veel van de UNESCO attributen in het gebied (gebouwde omgeving die direct gerelateerd is aan de ontstaansgeschiedenis van de Koloniën van Weldadigheid) niet of nauwelijks zijn gefundeerd omdat dit gezien de bodemstructuur niet als noodzakelijk werd geacht. Onomkeerbare schade als gevolg van bodemactiviteiten zoals booractiviteiten maar met name bodemdaling en bodemtrilling aan deze 'attributen' (of gebouwde omgeving in algemene zin) is daarom een reële bedreiging.

3 juni 2022

3 / 4

Advies nulmeting

De commissie MER heeft geadviseerd om voorafgaand aan deze winning een nulmeting uit te voeren. Wij sluiten ons hierbij aan. Wij verzoeken u (nogmaals) met klem dat u voorafgaand aan deze winning voor alle gebouwen behorende tot het aangewezen UNESCO gebied een nulmeting laat uitvoeren. Dit is niet de bouwkundige opname zoals u die eerder heeft voorgeschreven in het kader van o.a. Vinkega, Eesveen en Wapse maar een echte nulmeting voorafgaand aan de boring en winning van VDW. U heeft in meerdere reacties laten weten dat u geen meerwaarde ziet in bouwkundige opnames maar waar nodig wel bereid bent nulmetingen uit te laten voeren. Het lijkt ons meer dan noodzakelijk om juist in dit gebied een dergelijke nulmeting uit te (laten) voeren. Naar onze mening dient een nulmeting te bestaan uit in elk geval een bouwkundige momentopname voorafgaand aan de daadwekelijke boring. Vermilion heeft ervaring met bouwkundige opnames dus een nulmeting kan naar onze mening via dezelfde methodiek plaatsvinden.

Hoe groot deze range zou moeten zijn van deze nulmeting laten wij aan u over, maar met klem vragen wij om in elk geval voorafgaand aan uw instemmingsbesluit een nulmeting uit te laten voeren aan de gebouwen (“attributen”) behorend tot het Unesco gebied.

Risico werelderfgoed status

UNESCO heeft in het verleden een zogenaamd ‘compendium’ uitgegeven over de effecten van het winnen van grondstoffen in- of bij een UNESCO Werelderfgoed. Dit zijn Besluit 37 COM 7 en 40 COM 7, 3.5.6. Physical resource extraction. In dit compendium stelt UNESCO onomwonden dat delven van grondstoffen in een UNESCO Werelderfgoed- site te allen tijden tegengegaan moet worden en winning van grondstoffen in de nabijheid van een UNESCO Werelderfgoed die vanwege de strekking en werking een nadelige invloed kunnen hebben op de OUV’s van de site, voorkomen moeten worden.

Van belang hierbij is de situatie bij de Waddenzee. In december 2021 heeft voormalig staatsecretaris Blok aangegeven dat hij voornemens is om gaswinning onder de Waddenzee toe te staan. UNESCO reageerde hierop dat dit mogelijk gevolgen zou kunnen hebben voor de UNESCO status en ging in een eerste reactie zelfs zover om de UNESCO status ter sprake te stellen. De ontwikkelingen in Oekraïne hebben effect op bepaalde standpunten en de noodzaak voor “eigen” gas is hoog. Of en hoe dit effect gaat hebben op het UNESCO standpunt is nog ongewis. Wij zien in de casus Waddenzee een vergelijking met deze gaswinning in dit gebied.

We kunnen momenteel alleen maar gissen naar hoe het Werelderfgoed Comité gaat oordelen. UNESCO zal naar verwachting een onomkeerbare aantasting van de Outstanding Universal Values van de Waddenzee als gevolg van gaswinning naar verwachting niet accepteren.

Bij de totstandkoming van de HIA (Heritage Impact Analyse) zijn (ambtelijk) onze bevindingen kenbaar gemaakt, zie bijgevoegde stukken. Wij verzoeken u (nogmaals) de totale gevolgen nogmaals en beter integraal af te wegen voordat u overgaat tot de keuze verder te gaan met deze voorgenomen nieuwe gaswinning en daarmee ook het kiezen van een locatie.

3 juni 2022

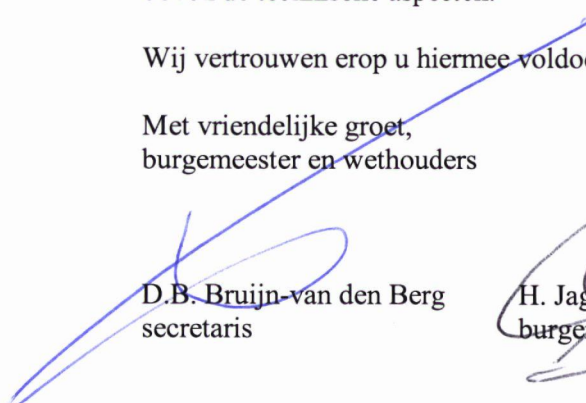
4 / 4

Conclusie

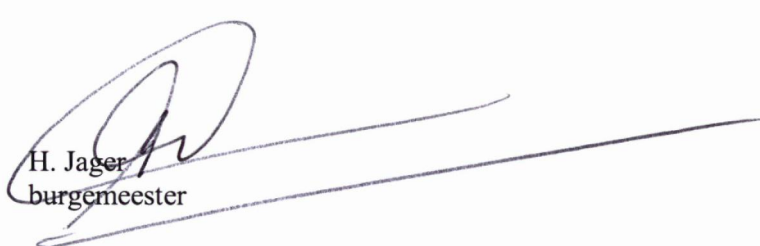
Mocht u komen tot een keuze verder te gaan met deze gaswinning dan verzoeken wij u **vooraf** de randvoorwaarden waarbinnen u deze winning wilt toestaan te omschrijven en te laten zien hoe op en welke wijze u garanties kunt geven over het (laten) doen van een eventuele nulmeting, verplichte meetmomenten naar o.a. bodemdaling, het eventueel bijplaatsen van extra versnellingsmeters en een concreet en uitvoerbaar plan over lusten en lasten verdeling. Daarnaast verzoeken wij u, net zoals de gemeente Weststellingwerf en de provincie Drenthe, om een uitgebreider en integraal onderzoek waarbij de aspecten Unesco, landschap en natuur prevaleren boven de technische aspecten.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

D.B. Bruijn-van den Berg
secretaris

H. Jager
burgemeester